

Lahden VAT-verkoston yhteistyöpäivien muistio

Aika: 16.3.2016 klo 9.00–16.00
17.3.2016 klo 9.00–15.00

Paikka: Hyvinvointikeskus Wanha Herra, kabinetti, Laaksokatu 17, Lahti

Keskiviikko 16.3.2016

Ensimmäisenä päivänä kokoonnuttiin seminaarin merkeissä Hyvinvointikeskus Wanhassa Herrassa. Päivä alkoi aamukahvilla ja VAT-verkoston puheenjohtaja Markku Rautiaisen tervehdyksellä. Markku Rautiainen kertoi Paavon tuloksista, yhteistyöstä eri toimijoiden kanssa, VAT-verkoston toiminnasta ja tavoitteista rikostaustaisten asumispalveluiden kehittämisessä sekä Yhdessä tukien – osaamista jakaen -hankkeesta. Asunto ensin periaatteen kohdentuvilla toimenpiteillä säästö erilaisten muiden palveluiden käytössä voi vuositasolla olla noin 15 000 euroa/asunnoton.

Verkostossa on nyt mukana 13 järjestöä ja yhteistyöpäivillä on ollut mukana myös kiitettävästi Rise:n ja kuntien edustajia sekä eri toimijoiden edustajia. Asumispalvelujen kilpailutukset aiheuttavat haasteita, kun järjestöt ovat perinteisesti kehittäneet palveluita asiakaskunnan tarpeiden mukaisesti. Kilpailutusten kriteerit määrittävät muulta pohjalta. Järjestöjen olisikin tärkeää päästä vaikuttamaan kilpailutusten kriteereihin.

VAT-verkoston toiminta on koettu hyödylliseksi ja toiminta vahvistuu nyt entisestään, kun RAY on myöntänyt rahoituksen ”Yhdessä tukien – osaamista jakaen” -hankkeen toimintaan, ja VAT-verkostolle on palkattu koordinaattori.

Esittelykierroksella osallistujat esittelivät itsensä ja taustaorganisaationsa. Esittelykierros venähti hiukan suunniteltua pidemmäksi ja oli kiinnostavaa kuulla toimintakäytännöistä ja ajankohtaisista asioista eri puolilta Suomea. Verkoston tapaamisen yhtenä keskeisenä tavoitteena on myös kokemusten jakaminen. Puheenvuoroissa kävi ilmi esim. että Rise-asiakkaat ovat hyvin erilaisessa asemassa eri puolilla maata.

Seuraavaksi kuultiin kaksi esitystä Lahden kaupungin asumispalveluista. Lahden psykososiaalisten palveluiden päällikkö Päivi Parkkinen kertoi, että Lahdessa tuettua asumista on lisätty ja esim. ensisuojamajoitus lopetettu kokonaan. Yhteistyötä eri toimijoiden välillä on vapautettavien vankien asuttamisessa kehitetty onnistuneesti ja yhteistyö toimii nyt hyvin. Keskustelussa kävi ilmi, että vapautuvia vankeja ei juuri sijoiteta hajasijoitettuihin asuntoihin, koska niissä ei ole tarpeeksi tukea tarjolla, vaan heidät sijoitetaan yleensä kaupungin omiin Nikulan ja Apilakadun asumisyksiköihin.

Asunnottomien asumispalveluiden palveluesimies Mea Hannila-Niemelä kertoi Lahden kaupungin Nikulan ja Apilakadun asumispalveluista. Nikula on väliaikainen asumismuoto, jossa on tarjolla mm. päivätoimintaa ja asumisen tukea. Päihteiden nauttiminen asunnoissa ja alueella on kielletty, mutta asunnoissa saa olla päihtyneenä. Apilakadun yksikkö tarjoaa talon eri päädyissä tilapäistä asumista, päivystysmajoitusta sekä päihteetöntä, tuettua asumista. Paavo-ohjelman sitoumuksen mukaisesti vapautuville vangeille on aina tarjolla asunto asumishistoriasta tms. riippumatta.

Lounaan jälkeen Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen lakimies Anni Karnaranta kertoi valvotusta koevapaudesta (VKV). Laki tuli voimaan 2014 ja sen lähtökohtana on koevapauteen sijoitettujen määrän lisääminen vastuullisesti. VKV on mahdollinen 6 kk ennen ehdonalaista vapautumista. Keskustelussa nostettiin esiin mm. että lyhytaikaisvankeja, joita VKV ei koske, ei myöskään pidä unohtaa: heidän vapauttamissuunnitelmassaan pitäisi myös huomioida esim. asumisasiat. Hämeen yksitoimiston ma. apulaisjohtaja Anne Airola puhui Lahden kriminaalihuoltoyhdistyksen historiasta ja esitteli yhdyskuntaseuraamuksen eri muotoja. Hän kertoi myös Lahden kaupungin kuvioista yhdyskuntaseuraamukseen liittyen.

Seuraavaksi palattiin aiheeseen paikalliset asumispalvelut, kun Lahden vastaanottokeskuksesta ja siellä kohdatuista arjen haasteista turvapaikanhakijoiden kanssa tehtävässä työssä kertoivat sosiaaliohjaaja Silja Leppälä ja ohjaaja Johannes Tsurkka.

Iltapäiväkahvin jälkeen oli varattu aikaa yhteiseen keskusteluun ja iltapäivän päätteeksi VAT-verkoston puheenjohtaja Markku Rautiainen esitteli RAY:n rahoittamaa ”Yhdessä tukien – osaamista jakaen” -hanketta, jonka projektikoordinaattorina on aloittanut Anna Leppo. Hankkeessa tullaan vahvistamaan järjestöjen, kuntien ja Risen yhteistyötä rikostaustaisten asuttamiseen liittyen esim. hyviä käytäntöjä mallintamalla ja kohderyhmän erityispiirteitä tunnetuksi tekemällä.

Suurin osa päivän esityksistä on nähtävissä Portti vapauteen -nettisivulla samoin kuin kokouksen muistio:

http://www.porttivapauteen.fi/ammattilaiset/verkostot/vapautuvien_asumisen_tuen_verkosto/verkostotapaamisten_materiaalit

Torstai 17.3.2016

Toinen päivä alkoi vierailulla Lahden kaupungin Apilakadun asumispalveluihin. Toimintaa esittelivät sosiaaliohjaaja ja sairaanhoitaja. Tilat olivat viimeisen päälle remontoituja ja viihtyisiä. Apilakadun yksikkö on toiminut 1,5 vuotta. Tuetun asumisen osaston puolella on 16 päihtetöntä tukiasuntoa, ja päihteettömyyttä valvotaan puhallutuksin ja seuloin. Asukkaiden kanssa tehdään vuokrasopimus ja he saavat tarvittaessa henkilökunnan tukea asioidensa hoitamiseen. Tukiasunnoissa tavoitteena on siirtyminen eteenpäin itsenäisempään asumiseen. Keskustelu yksikön toimintatavoista kävi vilkkaana. Talon toisessa päädyssä, omista tiloissaan on tarjolla 10-paikkainen tilapäisen asumisen osasto, jossa on 5-paikkainen päivystysmajoitus ja arviointiasumista. Apilakadun vierailun lopuksi saatiin tilaisuus myös piipahtaa Lahden Sininauha ry:n Nousurinteen tukiasunnoilla, jotka sijaitsevat Apilakadun asumisyksikön naapurissa.

Kolmantena vierailukohteena oli SPR:n Hämeen piirin ylläpitämä Lahden Vastaanottokeskus Hennalassa. Keskuksessa majoittuu turvapaikanhakijoita mm. Syyriasta, Irakista ja Afganistanista. Tilaa on noin 600:lle henkilölle. Yksikkö tarjoaa turvapaikanhakijoille majoituksen ja välttämättömät sosiaali- ja terveyspalvelut. Hennalassa meille esittelivät paikkoja ja toimintatapoja yksikön apulaisjohtaja ja englanninkielentaitoinen turvapaikanhakija.

Iltapäivällä lounaan jälkeen oli ohjelmassa työryhmätyöskentely, joka tällä kertaa keskittyi tulevan työryhmätyöskentelyn yhteiseen suunnitteluun. Sovittiin, että työryhmien ovat jatkossa samat kuin aiemminkin eli:

1. Ryhmä: Rikosseuraamusasiakkaiden asuttamistoiminta: alkavan vuokrasuhteen hallinnoinnin hyvät työkäytännöt.
2. Ryhmä: Asumisen tukityö käytännössä.
3. Ryhmä: Työntekijöiden ammatillisuuden ja työhyvinvoinnin kysymykset.

Työryhmille valittiin puheenjohtajat ja sihteerit: 3. ryhmään pj:ksi Markku Rautiainen ja sihteeriksi Anna Leppo, 2. ryhmään pj:ksi Olli Kaarakka ja sihteeriksi Aino Honkanen ja 1. ryhmän pj:ksi mahdollisesti Jukka Hampusen seuraaja VAT-verkostossa ja sihteeriksi Hanna-Riikka Alasippola.

Verkoston työryhmätyöskentely keskittyy jatkossa tapaamisten toisena päivänä ”Yhdessä tukien – osaamista jakaen” -hankkeen kysymysten käsittelyyn. Verkoston työvaliokunta kokoontuu VAT-verkoston tapaamisten yhteydessä.

Markku Rautiaisen johdolla keskusteltiin VAT-verkoston tulevasta julkilausumasta, jossa otetaan kantaa kotivakuutuksiin, henkilöllisyystodistuksen puuttumiseen vapautuessa sekä verkkopankkitunnusten saamiseen. Sovittiin, että vakuutukseen liittyvä VAT-verkoston julkilausuma viimeistellään ja lähetetään Finanssialan keskusliittoon. Muut julkilausumat julkistetaan toukokuussa Helsingin tapaamisessa.

Lopuksi keskusteltiin STM:n tulevasta rahoitushausta ja päätettiin hakea rahoitusta, jonka turvin järjestöt voisivat lahjoittaa tarvikepakettin kodin perustamista varten vankilasta tuettuun asumiseen vapautuville.

Kiitos antoisista esityksistä ja keskusteluista kaikille verkostotapaamisen mahdollistajille, puhujille, osallistujille ja hengessä mukana olleille!

Vuoden 2016 tulevat VAT-verkostotapaamiset:

Helsinki 25.–26.5. 2016

Seinäjoki 7.–8.9. 2016

Rovaniemi 29.–1.12.2016

Ystävällisin terveisin

Anna Leppo
VAT-verkoston sihteeri

